

Serviam (Ik zal dienen)

In Sittard aan de Oude Markt 5, boven de ingang van hotel Merici herinnert het opschrift "Pensionaat Ursulinen" enkel nog aan de orde van de zusters Ursulinen die ooit hier hun klooster hadden gesticht omdat zij het als hun taak zagen het onderwijs voor meisjes ter hand te nemen.

Angela di Merici had in Brescia (Italië) in 1535 een orde gesticht "Compagnia di Santa Orsola" met het doel meisjes, de aanstaande moeders en huisvrouwen, in het geloof te onderrichten.

In 1843 kwamen ze naar Sittard en namen hun intrek in Huys op de Berg. In 1860 lieten de zusters aan zuidzijde hun klooster uitbreiden met een pensionaat. In 1906 werd het klooster en internaat aangepast aan het groeiend aantal leerlingen. Het ontwerp maakte de Venloose architect Henri Seelen wiens drie dochters in het internaat bij de zusters zaten.

In 1858 kregen de meisjes onderwijs in de volgende vakken: Nederlands, Duits, Frans, Engels, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, tekenen en muziek. Vanaf 1862 werd het aanbod uitgebreid met wis- en natuurkunde. Frans was de omgangstaal; alleen de nieuwe leerlingen mochten de eerste weken nog hun moedertaal spreken.

Ouders die hun dochter als interne leerling aanmeldten bij de ursulinen aan de Oude Markt moesten diep in de beurs tasten. In de Franstalige prospectus van rond 1900 stond beschreven wat de leerlingen, ze waren toen nog allemaal intern, van huis uit mee dienden te brengen.

drie paar beddenlakens, drie kussenslopen, twaalf handdoeken zes servetten, acht handdoeken, 24 zakdoeken

acht hemden, acht broeken, drie nachthemden, acht paar kousen, twee korsetten, een peignoir, een paar pantoffels, drie paar schoenen

een paar stofmouwen, toiletta's met kam, borstel, zeep

zilveren lepel en vork, suikerlepeltje, tafelmes, servetring en zilveren beker

Door de week droegen zij een uniform en in het weekend mochten ze bonte jurken dragen.

In het reglement van 1900 stond omschreven *'Het eerste doel is: de jonge meisjes eene zoodanige opvoeding te geven, dat zij eenmaal ware christelijke vrouwen, die doordrongen van het gewicht harer roeping in de katholieke maatschappij, al hare daden regelen volgens de beginselen van den godsdienst.'* *'Het tweede doel, haar te onderrichten in alle wetenschappen, welke gesteund door eene godsvrucht, van die sterke vrouwen vormen, waarvan de H. Schrift spreekt.*

In 1915 kwam de MULO. Na het behalen van het eindexamen kregen de leerlingen de kans om een cursus te volgen in moderne talen, kunstgeschiedenis, typen en stenografie. Hieruit ontstond de MMS.

De zusters wilden meer. Om de onderwijsachterstand bij meisjes te verbeteren (de jongens hadden al de keuze tussen HBS en gymnasium) hebben de Ursulinen hun uiterste best gedaan om ook voor de meisjes een gymnasium te openen in Sittard. Deze mijlpaal werd in 1949 bereikt.

De school aan de Oude Markt werd al spoedig te klein en de zusters besloten hun tuinen in de schootsvelden ter beschikking te stellen voor de bouw van een nieuwe school. Architect J. van Groenendael kreeg de opdracht en hij heeft bij zijn ontwerp rekening gehouden met de ligging in de schootsvelden. Bewust heeft hij de school laag gehouden, slechts twee verdiepingen om het zicht op de oude stad te behouden. De knik, het beeldbepalend torentje, in het gebouw correspondeerde met de knik in de Dominicanenwal.

Rechts van het torentje (staande voor het gebouw) lag de grote hal met de aula met daarboven de docentenkamer.

Links lagen de vele klaslokalen en helemaal aan het uiteinde het gymlokaal. De lokalen hadden geen nummer maar allemaal een eigen naam afhankelijk van welk vak er gegeven werd. Zo heette het tekenlokaal Rembrandt en in Claudel of Racine werd Frans gegeven. Duits in Goethe en godsdienst in Thomas en zo had ieder lokaal haar eigen identiteit. Het Serviamlyceum bestond uit een 5-jarige MMS (middelbare meisjes school) en een 6-jarig gymnasium.

De MMS, een veelzijdige opleiding, was er duidelijk nog op gericht om meisjes een brede algemene ontwikkeling bij te brengen.

Het gymnasium was bestemd voor zij die een universitaire opleiding ambieerden.

In september 1958, nog voor de officiële opening van de school, begon het leerjaar in de het nieuwe gebouw. Ik was toen een van de leerlingen. Rector Jac. Zeijen had de leiding samen met conrectrix mère Philomena.

Het Serviam was nog steeds een school met een zeer duidelijke katholieke structuur waar zeker in beginjaren de invloed van de Ursulinen nog groot was. Ze waren niet alleen aanwezig als docent maar hadden bestuurlijk en inhoudelijk nog veel in te brengen. Het schooljaar begon dan ook met een mis in de Basiliek en iedere week op maandagmorgen kwam de hele school bij elkaar in de aula voor de morgenwijding. De rector sprak dan een stichtelijk woord en we zongen tezamen het Serviamlied dat begon met de regel: "Serviam, we hebben Gods roepstem verstaan enz."

De Serviamwet werd opgezegd; de beginletters ervan vormde samen het woord Serviam.

Sta in je geloof als een rots zo hecht

Eerlijk tegenover God, je medemens en wat een goed geweten je zegt

Rein in gedachten woord en daad

Volharden en blijmoedig aan je toekomst werkend

In dienst van God en kerk en staat.

Altijd bereid in edelmoedige trouw

Maria volgend, het ideaal van iedere vrouw!

In hal kwam in 1961 een prachtig mozaïek, gemaakt door de kunstenaar Marianne van der Heijden en voorstellende Maria op bezoek bij haar nicht Elisabeth. Het mozaïek is een van de weinige kunstvoorwerpen in en rond de school dat is gered van de ondergang en overgebracht werd naar de opvolger van het Serviam, het Trevianum.

Cultuur stond hoog in het vaandel op het Serviam. Er was ruimte voor bezoek aan musea, er werden toneelstukken opgevoerd en in de voorlaatste klas was er natuurlijk het schoolreisje. Onze klas ging naar Parijs. De voorbereiding was grondig. We spraken dankzij Mère Ursula en Mère Philomena intussen aardig goed Frans en dat was ook wel nodig want de gidsen spraken Frans en we bezochten niet alleen een prachtig ballet in de Opéra maar ook een toneelstuk van Molière in de Comédie Française stond op het programma.

Het was een bijzondere school die helaas niet meer past in deze tijd. Het was ook een bijzonder gebouw en ook dat moest wijken voor de vernieuwing.

Het Bisschoppelijk College en het Serviam gingen samen verder in heel nieuw gebouw onder de naam Trevianum en het oude Serviam werd afgebroken maar haar naam zal verder leven in het nieuwe gebouw dat nu verrijst aan de Odasingel en zal gaan heten "Hof van Serviam"

Marijke Geilen